

פ ר ט י כ ל מ.ס.ג/33

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום שלישי,
י"ב אדר ב', תשי"א (20.3.51) בשעה 8.30

נ ו כ ח י ם : י . שפרינצק - יו"ר הכנסת
נ . ניר - סגן יו"ר הכנסת

חברי הועדה:

י . הררי - היו"ר
פ . ארגוב
פ . אילנית
י . ברץ
ד . בר-רב-האי
י . בר-יהודה
י . בדר
א . ג'רג'ורה
א . י . גרינברג
ת . טובי
צ . יהודה
י . כסה
ש . כץ
א . מזור
עץ מיסון
פ . נורוק
א . רזיאל-נאור
ש . פרסיץ
א . צילינג
ח . רובין
א . תבורי
ז . גלוסקא (בזכות דעה מיעצת)

מוזמנים:

ח . צדוק - משנה ליועץ המשפטי
פרופ. שקי - מטעם משרד המשפטים
י . קרן-צבי -
ע . ז'בוטינסקי
ה . קוק
א . פרמינגר
פ . רוזסי - מזכיר הכנסת
ח . ליאור - מזכיר יו"ר הכנסת
א . צידון - סגן מזכיר הכנסת

ח ח ר ו :

ה . ברגר
פ . יערי
נ . ילין-מור (בזכות דעה מיעצת)

סדר-היום:

- א . הצעות לסדר-היום
- ב . יום סדר הגטאות
- ג . הצעת חבר הכנסת גלוסקא ביחס לתמיני כפר גורן. - העברה לוועדה המתאפשרת.
- ד . ענין חברותם של חברי הכנסת ע. ז'בוטינסקי וה. קוק.

י. בר-יהודה:

אני תובע שהסעיף השני בסדר-היום יהיה ענין הפגיעה מצד היושב-ראש, בזכות חברי הכנסת לשאול

שאילתות,

היו"ר י. הררי:

אני מציע שנתחיל לדון בענין יום מרד הגטאות. ההצעה שלך, חבר הכנסת בר-יהודה, נמצאת על סדר-היום של הועדה, ושם הסעיף הוא: מי הוא המוסד אליו יש לפנות במקרה וכו'.

יום מרד הגטאות:

פ. גורן:

בשעתו הגשתי הצעת-חוק בדבר יום השואה, יום זכרון לגבורינו בגטאות, כדי שהחל מיום אחד לכולם יחד. אין אנו יודעים מתי פרוץ נשמתם של אחינו שהושמדו באסון הגדול ואין אנו יודעים עד היום הזה, את מקום קבורתם. נכון שרוצים לקשור את היום הזה עם יום מרד הגטאות. אני הצעתי אז את יום י"ב בשבת, כיום הזכרון, כי יום זה היה ליום זכרון, עוד ב-1941, והוא גם יום הזכרון למצור על ירושלים. מכיון שברצוני למצוא פשרה לענין זה, אני מוכן לותר על הצעתי הראשונה של יום י"ב בשבת, ואני מציע כמקום זה את ערב ראש חודש ניסן, מכיון שבחודש ניסן היה מרד הגטאות. אותי לא מענין התאריך האירופי, אם זה מרץ, אפריל או מאי - אותי מענין התאריך העברי, וכדי להגיע להצעה אחידה אני מציע את ערב ראש חודש ניסן.

היו"ר י. הררי:

אני נוטל לעצמי את דעות הדיבור, רק על פנת לבקש מאת החברים שידברו על 4 ענינים בשעה שהם מדברים, משום שלדעתי ועדת המסכה לא עשתה את העבודה עד תופה. אשר ליום אחיד אז לא - יש כבראה הסכמה כללית בשאלה זו. השאלה השניה היא - אימתי יהיה היום הזה; השאלה השלישית - שם היום הזה, והשאלה הרביעית היא, אם הכנסת תחוקק חוק בדבר היום הזה או תקבל רק החלטה.

ברצוני לומר מלים מספר בגד חקיקת חוק מיוחד על-כך. אינני חושש שעלינו לחוקק חוק על כל יום וכל חג - אין לנו חוקים על פסח ולא על פורים ולא על ראש-השנה ולא על ל"ג בעומר. הדבר היחיד שתוקנו חוק בשבילו זה "יום העצמאות" ואני בדעה שאנו לא צריכים לחוקק חוק. מטעם שהכנסת תקבל החלטה שקובעים את היום הזה כיום זכרון.

א.פ. גרינגר:

אינני מזדהה עם עמדתו של חבר הכנסת גורן בענין זה ואני מתנגד לקביעת ערב ראש חודש ניסן ליום הזכרון. לפי דעתי האסון הזה הוא כל כך גדול ועולה בהיקפו על כל מה שעבר עלינו בהיסטוריה. אני עומד על התאריך של י"ב בשבת, כתאריך המתאים ביותר.

ש. פרסיץ:

אני מציעה להבדיל בין שני הימים. חודש ניסן. לפי מסורת ישראל, אינו חודש אבל, לכן, אני מציעה שיום זכרון השואה יהיה באמת בשבת, ויום המרד, היום ההיסטורי הזה של התקוממות הרוח, יחול בניסן.

פ. ארגוב:

אין הדבר הזה שיין רק ליהדות ישראל, אלא ליהדות העולמית. שנית, אני בגד קבלת חוק בענין זה, ובעד קבלת החלטה.

שלישית, אינני יכול לקשור את יום השואה ואת יום המרד בתאריכים ההיסטוריים הקשורים למאורעות אחרים. הדבר הזה ישמש את ההכרה של השואה הזאת בעיני העולם. אין כל קשר בין י"ב בשבת לפסח 3000 שנה לבין יום השואה הזאת. אני אומר, שיש לקבוע יום מיוחד לכך, שיסמל בשביל הדורות הבאים את יום המרד ויום השואה יחד, ומי שמבדיל פוגם בו את ההכרה הלאומית היהודית, ואין להבדיל בין שני הדברים האלה. אין לקבוע את ערב פסח ליום הזה, אבל יש להחליט על חודש ניסן, כעל החודש שבו יחול היום הזה ואת היום יש עוד להתאים.

י. כסה:

אני משתומם על החזית הדתית, הרוצה לערבב את יום י' בשבת, יום הזכרון למצור על ירושלים, ביום היסטורי הרבה יותר חשוב. על-ידי כך אנו רק פוגמים בערך החינוכי של היום הזה. מבחינה פדגוגית וחינוכית, ברור שאין כל קשר בין שני המאורעות האלה. לכן, יש לקבוע לזה יום מיוחד.

יש קשר אורגני בין השואה והמרד ואין להפריד ביניהם. השואה, המרד והקמת המדינה הם שלושה דברים הקשורים זה בזה.

שלישית, יום הזכרון צריך להיות ביום קבוע, ואין זה יכול להיות תאריך נודד. אני מציע שנקבע את חודש ניסן, כחודש שבו יחול היום הזה ונטיל על ועדת משנה לקבוע את היום המדוייק.

אני בעד קבלת החלטה ולא חוק בענין זה.

פ. אילנית:

אין להפריד בין שני הדברים, משום שהמרד צמח על רקע השואה, ואין להפריד בין שני הדברים האלה.

אשר לתאריך - אני מציעה שנקבע את חודש ניסן. ועדת-משנה תקבע את היום המדוייק.

א. ציזלינג:

את היום הקבוע קשה לקבוע מראש.

אני נוטה לקבלת חוק בענין זה.

אשר לשם - אני מציע לקרוא ליום הזה "יום מרד הגיטאות וזכרון השואה", או שם אחר, שפי שתקבע הועדה. אני מסכים שהוועדה תקבע את חודש ניסן כחודש המתאים לוועדת המשנה תקבע את היום. ברצוני לקבוע שזה כבר שמונה שנים, שבכל פינות היהדות, ספולין עצמה, דרך צרפת ועד אמריקה, יום י' בניסן הוא יום ציון מרד הגיטאות. איני מציע את היום הזה כיום קבוע, אם לא נקבע יום אחיד לזכרון השואה ומרד הגיטאות, ייהפך הדבר לשני תאריכים נפרדים.

ס. בורוק:

אני מציע להעביר את הענין לוועדת המשנה הקודמת כדי להחליט סופית.

ה צ ב ע ה

א. ברוב של 13 קולות נגד 4, מחליטים לקבוע יום אחיד לזכרון השואה ולמרד הגיטאות.

ב. שם היום הזה יהיה: "יום השואה ומרד הגיטאות".

ג. היום יהיה בחודש ניסן, או ערב ראש-חודש ניסן.

ד. הכנסת תקבל, בענין יום זה, החלטה ולא חוק.

ה. ועדת המשנה תנסח את ההחלטה, תקבע את היום ותביאם לאישור הועדה.

2. הצעת חבר הכנסת גלוסקא ביחס לתימני כפר-גורן - העברה לוועדה הסתאית:

אני מציע להעביר את הצעתי לוועדת הפנים, שלה
שייך ענין זה.

ז. גלוסקא:

אני מציע להעביר את ההצעה לוועדת העבודה.

ד. בר-רב-האי:

ועדת העבודה היא המספלת בענינים אלה.

ס. ארגוב:

אני מציע להעביר את ההצעה לוועדת העבודה,
העוסקת בעניני שיכון ועבודה.

ח. רובין:

מ ח ל י ט י ם

להעביר את ההצעה לוועדת העבודה.

3. ענין חברותם של חברי הכנסת ע. ז'בוטינסקי וזה. קוק:

עלינו לדון בשלושה הדברים הבאים:

היו"ר. י. הררי:

א. בקשת סיעת "חרות" ששני חברי הכנסת הנ"ל

יחדלו להיות חברי כנסת.

ב. בקשת חברי הכנסת ז'בוטינסקי וקוק לאשר להם

מעמד של סיעה נפרדת.

ג. באם ההחלטה הראשונה תהיה שלילית והשניה

חיובית, לקבוע להם מקום בוועדות.

לדעתי, רצוי לשאול את דעת היועץ המשפטי בענין זה.

א. מזור:

אין דעתו של היועץ המשפטי מחייבת אותנו.

י. בר-יהודה:

אני סבור, שבשלב זה של קיום ועבודת הכנסת,

א. תבורי:

לא נוכל לפתור בעיה זו מבחינה קונסטיטוציונית

פנימית. הכנסת הזאת לא תפתור את הבעיה ולא תקבע כללים מהי סיעה,
מתי סיעה מתפלגת וכו'. הכנסת הזאת לא תפתור בעיה זו ופירוש הדבר
הוא שאנו קובעים כאן תקדים. כלנו זוכרים את התקדים של ענין חבר-הכנסת
פרמינגר, ובמידה שאיפשרו לו לעבור, מתוך רצונו הוא, מסיעה לסיעה,
והשלימו עם הדבר הזה - אין לנו ברירה אחרת, אם נרצה להיות עקביים
וצודקים, אלא לנהוג כך גם לגבי שני חברי אלה של הכנסת.

אין לי שום דבר נגד מה שחבר אינו מתמצא בענינים
משפטיים ורוצה לשמוע חוות-דעת של יועץ-משפטי,

י. בר-יהודה:

בתנאי שזה לא יהיה יותר מאשר שמיעת דברים מענינים, של איש יודע חוק -
ותו לא, שום שופט במדינה אינו יכול לתת הוראות בענין זה, ואינו יכול
לתת פירושים או הסכרות מחייבות.

אשר לגופו של דבר - ענין חבר הכנסת פגמינגר
אינו שייך לענין זה לגמרי, מפני שענין פרמינגר נתפלגה הספלגה עוד לפני
שהבוחרים הלכו לבחירות - לא היה שם כל מכתב התפטרות, ומבחינה זו,
הנסיבות הן שונות לגמרי, ולכן אי-אפשר ללמוד מכאן. על-כן, אין לומר גם
שיש לנו תקדים, וכל מה שאנו נחלים - זה יהיה התקדים, אפילו אם ימי
חיינו הם סצרים כל כך - זה ייהפך לתקדים, גם אם נחלים שאין זה תקדים.

י. בר-יהודה:

אני מבדיל כאן בין הצד המוסרי ובין הצד הפורמלי. מבחינה מוסרית הדבר הזה ברור לי בהחלט: חברים אלה הלכו ברשימת סיעה לבחירות, שאין כל ספק שלולא הלכו ברשימה זו, לא היו נבחרים, שהרי כל אותם האנשים הדגולים למדי, אישים שהלכו לבחירות כאישים, נפלו בנופלים. מבחינה זו, ברור שהמעשה הזה מצדם הוא גזל. יותר מזאת: לו הלכה מפלגה גדולה שנתיים וחצי ביחד, והגיעה להתפצלות פנימית, לשני חלקים, אזי יש לכל אחד מהם זכות מוסרית לדרוש חלק מן הירושה. אבל אין זה כך: אדם שנשלח על-ידי מפלגה, שהלך בשמה, ונבחר על דיגלה, בא ואומר: "אני - לא, אני לחוד, אבל מה שניתן לי יחד - אני שומר לעצמי". קראתי בעתון שחבר הכנסת קוק מסר לעתונאים על סיעה חדשה של חברי הכנסת קוק וז'בוטינסקי. הוא אמר לעתונאים, לפי מה שכתוב בעתון, שהוא מדגיש, שאין זאת אומרת ששניהם בדעה אחת. כל אחד בעצמו שומר על מה שלמעשה אינו שייך לו. הבחינה המוסרית, לכן, היא ללא כל ספק שלילית, ואילו היתה צריכה להיות כאן הערכה על כל אחד, אינני צריך לומר כאן, שמבחינה פוליטית חבר-הכנסת קוק אינו טוב בעיני, אבל גם אינו גרוע מאשר חבריו לשעבר, שנשארו ב"חרות". ההערכה מבחינה זו, היא שווה כאשר הם יחד וכאשר הם לחוד.

אבל יש צד פורמלי לדבר. מבחינה פורמלית, לדעתי, הדבר אינו כל כך פשוט משום שהמכתב נכתב לאיזה מוסד, שבינתיים כמעט שבק חיים. הוא נכתב לאספה המכוננת - כלומר, ברור שזה היה לפני שנים רבות מאוד. אין אצלנו שום דברים מחייבים בענין זה - על-כל-פנים אין כל דבר ברור. אני מוכן גם, לבלי להסתמך על החלטת המשפט האנגלי על איזו עיריה שהיא - אינני חושב שזה צריך לחייב אותנו. על-כל-פנים, ברור שכל הענין הזה, מבחינת הדברים הקבועים בפורמולה אצלנו, נמצא במצב שעלינו לקבל עתה חוק כללי, לגופו של דבר, על-מנת שהוא יחול באופן רטרואקטיבי, גם על הענין שלפנינו. אני מוכן לקבל את ההצעה הזאת ולהטיל אותה על כולם. אם אין מקבלים את זה, בצורה זו, אין לנו כל אסמכתא לפסול את הדבר הזה. אני מוכן עכשיו לקבל חוק אד-הוק, אבל שלא יחול רק עליהם אלא על כולם, וינהגו לפיו בכל מקרה ומקרה.

ח. רובין: אני מבקש להפריד בין שני דברים: חבר-כנסת שנבחר ברשימה מסוימת עוזב את הסיעה, מבלי שהסיעה מתפלגת - ובדרך כלל אין צורך להעמיק חקר בענין זה - אבל יש בזה משום פגם צבורי. (א. גרינברג: בו או בצבור?) בחבר.

על הצד הפורמלי של הדבר דיבר כבר חבר הכנסת בר-יהודה. אבל אם יש מכתב התפטרות מלמפרע, עלינו להבהיר לעצמנו למה הכוונה. כאשר חבר מוסר למפלגתו מכתב התפטרות חתום מלמפרע, הוא מצהיר על-ידי כך שהוא מסכים מראש שמפלגתו תפטר אותו או לא תפטר אותו, כי הוא מוסר מכתב בלתי מותנה לגבי סיעתו. המשמעות של מכתב זה, היא, שהוא מוסר לידי סיעתו את הזכות להחליפו, אם תרצה בכך. זהו אקט מסויים. וגם כאשר מדובר למפרע באספה מכוננת ולא בכנסת - אין זה שנוי מהותי, כי מוסר שהכוונה היתה לאותו מוסד שנקרא אז אספה מכוננת. מבחינת שנוי הכותרת אין בזה הבדל; שהמכתב הזה נכתב לפני שנתיים וחצי - אין על כך כל מחלוקת. לו היתה מחלוקת על תאריך כתיבת המכתב הזה, הרי הכותרת "אספה מכוננת" מוכיחה על התאריך, וכשאינ מחלוקת לא חשוב אם כתוב "אספה מכוננת" או "כנסת ראשונה", כי ברור הוא שהכוונה היא להתפטרות מהמוסד הזה, ששמו כיום "הכנסת הראשונה".

לפי הנחתי, יש כאן גם שיקולים משפטיים פנימיים, הטובים שלמכתב זה יש לא רק תוקף מוסרי וציבורי, אלא גם משפטי.

אני מציע שועדת הכנסת לא תסכם היום את דעתה בשאלה זו, אלא תשמע את הערכתם של אנשי משפט מובהקים, היועץ-המשפטי של ממשלת ישראל, שופט זה או אחר. ברגע שאנשי "חרות" מביאים את השאלה הזאת הנה, מחובתך ומחובתי להחליט על כך. אין זה ענין של משפט בין החברים האסורים לבין סיעת "חרות". זהו ענין שעל ועדת הכנסת לפסוק בו. אני מציע, לכן, שהיא תפסוק סופית, בלי שתהיה קשורה בקבלת דעה זו או אחרת שהיא תשמע. אחרי השמיעה נחליט, ואם נחליט שהשניים הם חברי הכנסת, נוכל להחליט אם הם מהווים סיעה עצמאית.

ה. סוף

יש כמה ענינים וברצוני להתעכב קודם על החלק הראשון.
זהו - דרישת חבר-הכנסת בדר שחבר הכנסת ז' בוטינסקי
ימוטר מן הכנסת - כלומר, יבוטל המצב שלו. הוא מציע שדבר כזה יחול גם
בנוגע אלי. חושבני, שאין כל יסוד לדבר הזה, לא פוטרי ולא פורמלי;
והעדויות של חבר-הכנסת בדר-יהודה בנוגע לצד המוטרי של הדבר - הם ענין
למצפוניו של כל אחד ואחד. מבחינת הכנסת, כל הענין המשפטי, ואפילו אם
רוצים להתחיל לחשוב בקטגוריות, שלצדו אין לי בשבילן הגדרה אחרת מאשר
"טוטליטריות", - מתבטא בכך, שיש לנו שיטת בחירות יחסית ונבחרות סיעות,
אולם לאחר שהמפלגות קבעו מי מבין חבריהן נבחרו לכנסת - וכך נהוג אצלנו
ובכל פרלמנט בעולם, שצירי נבחרים לפי רשימות יחסיות, כמו אצלנו; ברגע
שהמפלגות קבעו מי מבין רשימות המועמדים הם חברי הכנסת, - מתחילים
לפעול אנשים ולא יחידות, שהמפלגות לוחצות על הכפתורים שלהן. בכנסת זו
לא השבענו את הסיעות אמונים לכנסת, אלא כל אחד ואחד מחברי הכנסת נשבע
"אני, פלוני, נשבע...". וחובה על כל אחד מאתנו למלא את חובתו לפי הבנתו
הוא ולפי מצפוניו הוא. חושבני, איפוא, שהכנסת או ועדת-הכנסת תדון בהצעת
להחזיר את המכתב לחבר הכנסת בדר. חושבני גם שעצם הדיון במכתב כאן, אינו
בסדר, מכיון שחבר הכנסת ז' בוטינסקי נמצא כאן ואומר "אני לא התפטרתי מהכנסת".

אשר לצד המוטרי - עלי להסביר לכם דבר אחד רבותי:
מכתבים אלה, שהם דרך אגב נהג פסול מאוד הנוגע משיטת הבחירות היחסיות;
המכתב של חבר הכנסת ז' בוטינסקי ושלי (נדמה לי שאין מכתב שלי, אולם אם
יש מכתב כזה, הרי זה מכתב שנחתם לפני הבחירות, ולא לאחר הבחירות) - מקנים
למפלגה זכות לשעון, ובצדק סוויים, שהיא רוצה לשמור לעצמה את החופש לקבוע
את רשימת חברי הכנסת מבין מועמדיה, לא רק לפי הסדר בו הופיעו, אלא גם
מתוך התחשבות עם מספר המנדטים, לפי מספר הקולות שקיבלה. אולם, לאחר
שהרשימה נקבעה באופן סופי, והאנשים החלו לפעול כחברי הכנסת - חושבני,
שהדבר הזה אינו קיים יותר.

ברצוני לומר לכם, שמעולם לא חתמתי ולא היה עולה
על דעתי לחתום על מכתב התפטרות כחבר הכנסת, לאחר הבחירות. (יש שפרינצס
סה כתוב שם?) שם נכתב מכתב, ונחתם, על-ידי מועמד לפני הבחירות, מועמד
בין 120, שהיו כלם מועמדים, אבל ברור היה שלא כולם ייבחרו, ושהמפלגות
תהיינה חפשיים, באופן סופי, לאור תוצאות הבחירות, לקבוע מי יהיו 120
החברים. (מ. ארנב: אמה אולי צורך מבחינה משפטית - אבל במכתב כתוב:
"אני מפקיד את המנדט שלי בידי המפלגה").

סה קרה כאן? יש בכנסת סיעה בת 14 חברים, וסיעה זאת
התפלגה. כלומר, הרוב של הסיעה סבור שיש לנהוג בדרך פעולה אחת ומיעוט של
הסיעה סבור שיש לנהוג בדרך פעולה אחרת ואין המיעוט בא ואומר שהוא רוצה
לעבור למפלגה אחרת. חושבני, שמבחינת זאת, אין ענינו של חבר הכנסת פרמינגו
יכול לשמש דוגמה, מכיון שחבר הכנסת פרמינגו עבר למפלגה אחרת, שיכלו לבחור
בה ולא עשו כן, כי אחרת אינני יודע אם היה נבחר. המיעוט בסיעת "חרות"
אומר, שהרוב סטה מהדרך, ואנחנו אומרים שאנחנו רוצים למלא בכנסת את
התפקידים, את החובות, את התכנית, את הרוח ואת המטרות שלמענם נחנו בנו
אסוף. האם יכולה ככנסת, או ועדת הכנסת, להעמיד את עצמה בתור שופט ולהגיד,
שהפירוש של חבר הכנסת ז' בוטינסקי ושלי, של מטרות התנועה שלנו, של מסיבות
שהניעו אותנו ללכת לבחירות, שהפירוש שלנו אינו צורך והפירוש של חבר הכנסת
בדר צורך? כמובן, שיש חברי כנסת אחרים בתוך הסיעה הזאת, שהם בדעה שלנו,
אך הם אינם מסיקים את המסקנות שלנו, ואם אין אנו מעוניינים בפילוג, הרי
זה ענין פנימי אל תנועתי שלנו.

אנו אומרים בגלוי ובפשטות: במשך שנתיים, לפי מיטב
הכרתנו, נמנעה מאתנו האפשרות למלא את חובתנו כלפי ציבור הבוחרים שלנו,
למלא את תפקידנו, את אותו התפקיד שלמענו נבחרנו, ואנו רוצים למלא את
חובתנו. אגב, מענין לצייין, שבכל פעם שמטרנו הודעה אישית, ושנקטנו בקו
משלנו - היה רוב סכריע בתנועת-החרות שתמך בהצעותינו. אך ענין זה אינו
ענין שועדת הכנסת יכולה להחליט בו. אנו אומרים: תנועת-החרות סופיעה
כיום מפולגת בפנים לשניים. אנו רוצים להיות סיעת "חרות" בלתי-תלויה.
איננו יוצרים מפלגה ואיננו עוברים למפלגה אחרת. אנו אומרים שיש בפני ועדת
הכנסת עובדה, ואין לה אפשרות אחרת אלא להכריע בעובדה זו, שסיעת "חרות"
בכנסת, במקום להיות מורכבת מ-14 איש מורכבת משני חלקים, מ-12 איש מזה
ו-2 אנשים מזה, ושני החלקים נושאים באמתו שם שבו בחרו הבוחרים ונתנו
למענו את קולותיהם, ואנו הולכים לפי הקו הזה.

ה. סוגי:

ברור שזוהי בעיה חשובה מאד בחיי הכנסת.
אגף גריוני ועדת הכנסת, בהכנת החוק הזה, נתקלנו
באותה בעיה, אבל רוב הועדה החליט שאין לפתור אותה, אלא יש להעבירה לכנסת
השניה. לדעתי, יש כאן רק בריחה מן הצורך להחליט בענין זה.

לעצם הענין, ברצוני לומר שהיה כבר תקדים
בכנסת, אם כי לא היה כל-כך דומה. ההבדל הוא בזה, שכאשר חבר הכנסת פרטינגר
יצא מן המפלגה הקומוניסטית, לא היה בידו סכתב התפטרות. (היו"ר י. הררי:
היה עוד הבדל אחד והוא, שזה היה על שם שתי מפלגות). היה שם אחד של הרשימה
וחבר הכנסת פרטינגר הוצא מהמפלגה לאחר הבחירות, אבל ההבדל הטכני הפשוט הוא,
שבירינו לא היה סכתב התפטרות ואילו בירי "חרות" יש סכתב התפטרות.

מבחינה משפטית יכול להיות שאם נשמע את דעת
אנשי החוק, הם יאמרו לנו שמבחינה חוקית אין הדבר קובע, אם החבר הנידון
מוריע לאחר שנתיים, שהוא מבטל את חתימתו. אינני רוצה לדבר על החוק הזה,
שהוא צולע - זהו ענין מוסרי מסדרה ראשונה. אם חבר מוצא מהסיעה שלו,
או סטה מדרכי הסיעה או המפלגה שבזכותה נבחר לכנסת - אין לו שום זכות
לשבת בכנסת, מפילו רבע אחד. אם אינו מתפטר בעצמו - הכנסת חייבת להוציא
אותו מסורותיה. המפלגות, המייצגות את הציבור בישראל, צריכות ביחש להחליט
על הדבר הזה ולא להרשות לחבר כנסת שעזב את המפלגה שבסטה נבחר, להשאר
בכנסת.

לכן, אני מציע שנקבל את סכתב ההתפטרות של
חבר הכנסת ז'בטינסקי, ואם יש סכתב כזה של חבר הכנסת קוק, גם את סכתבו,
ושוועדת הכנסת תקבע באופן עקרוני, שאין להרשות לחברים שעזבו את סיעתם,
להמשיך לכהן כחברי הכנסת.

א. י. גרינגרג:

לדעתי צורך חבר הכנסת תבורי, באומרו שהכנסת
לא תוכל לפתור עכשו בעיה זו, שהיא בעיה
עקרונית. אינני יודע אם מישהו מוכן לקבל את הצעתו של חבר הכנסת טובי
ולהרחיק לכת במידה כזו. לדעתי עומדת בפנינו רק בעיה מוסרית, וייתכן
שהיא קצת פגומה, אך איש מאתנו אינו יכול להחליט שיש להוציא את שני החברים
האלה מן הכנסת. (ח. גרינגרג: איש אינו מציע להוציאם). צטרף אולי לדון
על כל הבעיה הזאת בכנסת הבאה.

ז. יהודה:

לדעתי כל סכתב שמחייב התפטרות לאחר שהכנסת
החלה לכהן בתפקידה, הוא מסמך בלתי-מוסרי,
מפני שיש לפסול את האקט הזה מצדו המוסרי, בהחלט.

כשם שחברי הכנסת, המייצגים את הציבור יכולים
לשנות את דעתם, יכול גם הציבור עצמו לשנות את דעתו. דבר זה יכול להיות
בכל מפלגה, והבדלי הדעות אינם מצטמצמים רק לצמרת, אלא הם גם בקרב
חוג הנוחרים שבחר באנשים אלה. אנו קוראים את העתונות ורואים שחלוקי
הדעות, בחלק גדול של המפלגות, הן בחזית הדתית, הן במפלגה, הן בחרות, נמצאים
גם בצמרת וגם בקרב חוג הנוחרים. ומבחינה זו אין לנו כל רשות מוסרית להגיד
שדוקא חלק אחד מייצג את דעת הנוחרים ולא חלק אחר. החלק השני. לכן, אני
חושב שהרצון לפסול, הוא פסול. חושבני שהסכתבים האלה הם פסולים.

ד. גר-רב-האי:

היתה לי הזדמנות בוועדה אחרת, לדבר בהרחבה
על הבעיה הזאת, ולא אביא בפניכם עתה את כל
החומר. ברצוני רק למסור לכם את המסקנות שאני מסיק.

אני שולל כל פנייה ליועצים המשפטיים של
ממשלת ישראל, עם כל הכבוד שאני רוחש להם. אני שולל גם את הדעה שהשולחן
הזה מהווה פורום לבדיקה מוסרית. לא נבחרנו כדי לקבוע אם יחסו של חבר זה
או אחר לסיעתו, הוא מוסרי.

אינני מבין את חבר הכנסת בדר ואת היסוד
לדרישתו. באותה מידה שיש לנו חוקה ובתוך חוקת הבחירות אנו מדבישים
בכל פעם שאדם שנבחר לשם עליו רק מרות אחת - אין יסוד לסענתו. (י. גר-יהודה:
השאלה היא, אם הוא יכול לקחת חזרה את ההבטחה להתפטר).

ד. בר-רב-האי:

הוויכוח סביב השולחן הזה הוא וויכוח סביב לוויתור לועדת החוקה והוא כל כך שקוף שקשה לדבר עליו. חבר-כנסת שנבחר קסר להופעתו בכנסת והוא משרת את בוחריו כפי שהוא מבין. המסקנות שהסיעה תסיק ביחס אליו - זה ענין אחר לגמרי. (י. בר-יהודה) כאשר הוא מודיע על התפטרות - האם הוא יכול לקחת את הודעתו חזרה? במקרה זה יש לי דעה ברורה ואני שולל את ערכם המוסרי והמשפטי של כל המכתבים האלה שנכתבו והחתמו לפני הבחירות.

אינני רואה כל אפשרות רצינית לדון על שלילת מנדטים של חברי הכנסת מפני שעזבו סיעה זו או אחרת.

אשר לשאלה אם הם מהווים סיעה או אינם מהווים סיעה - אין זה נוגע לאותו ענין. אנו דנו על שאלה זו בתקנון. (י. בר-יהודה)

ה. גורן:
כאן ישנם דברים שונים: אם אפשר לעבור סיעה לסיעה - ועל זה יש תקדימים רבים בעולם המרלמטרי. על הצד הפורמלי אין מה לדבר אבל יש כאן צד מוסרי. אם אני מוסר הבטחה בכתב המחייבת אותי להתפטר - זהו צד מוסרי, ועל כך אין לנו לדון כי זהו ענין לפצונום של החברים וחושבני שנימוקיו של חבר הכנסת קוק, שהם פטרו הבטחה רק בנוגע לחלוקת המנדטים - מהווים אולי ענין אחר. לדעתי רצוי שבתקנון לכנסת השניה תמצא הצעה הזו את פתרונה. אשר לסיעה נפרדת - גם זה ענין לתקנון.

י. גורן:
ברצוני להעמיר את העובדות על אמתיותן. מתנהל כאן דיון בלתי מודיע על מה שמישהו אמר שכך היה, וכלם דנים לפי אותן העובדות שהוא מסר. ברצוני למפור קודם כל מה היו העובדות.

חבר הכנסת קוק, בזמן הבחירות לכנסת, ובזמן הכנסת הבחירות וגם זמן מה לאחר זאת, לא היה בארץ. הוא חזר ארצה רק לאחר הבחירות ולא לפנייהן, והוא חתם על כתב ההתפטרות לא לפני הבחירות. אבל אין זה הכל. (ה. קוק: חתמתי על כתב ההתפטרות באמריקה). נניח שהוא חתם על כתב ההתפטרות באמריקה, אבל לאחר הבחירות, כשהוא בא ארצה, ביום 7 לפברואר 1949 - 15 יום לאחר הבחירות - הוא חתם על אותו מסמך, בשעה שהוא ידע כבר שהוא נבחר, הוא ידע כבר שהוא מייצג המונים יותר גדולים מאשר כל יתר חברי הסיעה, והוא כבר ידע שיש לו מלפון, ושהמסמך הזה מצווה עליו לפעול באופן עצמאי, מפילו אם אחרים לא יסכימו אתו. לאחר שידע את כל הדברים האלה הוא חתם ב-7 לפברואר 1949, בנוכחות חבריו על המסמך שקראתי בפניכם בהזדמנות הקודמת (ראה טעיפים ט' ו' בתקנון הסיעה המורשונות). (ה. קוק: תקרא טעיף א' של אותו תקנון). אני סומך על הטעיף הזה, אם אתה סומך עליו. אמור לי לקרוא את הכל ואז אקרא גם את טעיף א'. אני מבקש לרשום לפניכם, שגם היום סומך חבר הכנסת קוק על התקנון הזה. בתקנון זה כתוב שהוא מתחייב לשמור על דיני התקנון בהן-צדק והוא חתם על הדברים האלה לאחר הבחירות. דונה כאן על מה שאגה לפני הבחירות ואחרי הבחירות - במקרה זה מה שהיה, היה גם לפני הבחירות וגם אחרי הבחירות ואני רואה כאן ענין פשוט מאוד: זוהו ענין שמירה על התחייבות. חושבני, שזה כתוב בכל החוקים. אתם יכולים להחליט עתה שהתחייבות זו בטלה, כי היא ניתנה לפני הבחירות או לאחריהן - אבל החלטתכם תהווה תקדים אף אם תחליטו שאין זה תקדים. דבר זה הוא ברור מאוד ואין כל צורך להסבירו.

אנו יושבים בוועדה פוליטית ולא משפטית, ואני מבין שלכל אחד איכפת הדבר הזה. (י. בר-יהודה: אל תששוש) והחלטה זו היא בודאי דבר חשוב מאוד.

* בדר:

* ייתכן שתהיה חוקה, לפיה מורכבת הכנסת מ-120 חברים וכל אחד מהם יהיה חפשי מיום הבחירות. איני אומר שחוקה כזאת היא בלתי-אפשרית. יש לי דעה מנוגדת לשיטת הבחירות הנוכחית. (א. תבנרין) אם פילוג - מה ההבדל בין פילוג לחצי, לשליש או לרבע? הוא טוען שהוא "חרות" אמתי ואתה טוען שאתה "חרות" אמתי - מדוע אני צריך לפסוק בענין זה? אמר לי לפסוק!

אני לא נתתי לו כתב-תפטרות, אלא הוא נתן לסיעה כתב כזה. הוא עזב אותנו ולא אנו עזבנו את סיעת הלל-קוק. אינני מבין כיצד אינכם יכולים לראות עובדות פשוטות אלו.

אשר לפילוג - אנו, היוריסטים, מבינים שלפעמים יש ליצור מושגים בהתאם לעובדות. יש לדעת אם זה פילוג או לא פילוג, אבל אינך יכול לומר "אינני יודע". העובדה היא שמר ז'בוטנסקי הודיע לעתונאים שהוא עוזב את הסיעה, ודבר זה פורסם בכל העתונים. עובדה היא שחבר הכנסת הלל קוק לא הודה בזה; עובדה היא שאחר-כך בתכנסה ועידת תנועת-החרות ובוועידה זו הופיע הלל קוק בתור חבר התנועה ונאם; עובדה היא שאחר-כך כתב את המכתב בו הוא מודיע שהם עזבו את הסיעה. אי-אמשהו לטעון שהם עזבו אחד אחר. אלו הן עובדות פשוטות ואין להתעלם מהן, ובהתאם לעובדות אפשר לקבוע אם הם עזבו את הסיעה סתם או שזה היה פילוג. ברור, על-כל-פנים, מי עזב את מי - הם אותנו או אנו אותם. ברור שקיימת תמיד אפשרות שביום בהיר אחד יקומו כמה אנשים ויעזבו סיעה פלונית וזה יהיה פילוג וכולם ידעו שזה פילוג. הדבר הוא ברור מאד.

רבותי, החלטתכם תהיה גורלית לכנסת. על-ידי החלטה שהכנסת אינה מורכבת מסייעות, אלא מחברים, הפועלים באופן חפשי, אנו יוצרים חוקה חדשה. זאת החלטה. אם אתם רוצים לקבל החלטה כזאת, בודאי שנכנסת השניה ובבחירות, כל אחד יתחשב בהוצעה כזו. אם זה מתאים למציאות של מדינה זו; בה המפלגה היא לא רק גוף פוליטי, אלא גוף הדנה יותר טקייף, בה המפלגה מטפלת בהתישבות ונדברים אחרים, לטובה ולרעה; בה היא יוצרת אידיאולוגיה שלימה - אם החלטה כזאת מתאימה למציאות זו, זהו ענין לדון של כנסת זו. אך אני אומר לכם, שהחלטה כזו, אם תדון או לא תדון, היא תקדים שיטביע את חותמו על החיים הפרלמנטריים שלנו. ייתכן שלחיים הפרלמנטריים זה נוח מאד.

אשר למסדר - גישתי ודעתי היא ארכאית מאד. אם אני חותם על צ'ק - יש בזה מסום התחייבות חסודה מאד, ואם איני פודה את הצ'ק, אני פוגע בחוק. אם אני יושב עם מישהו למשחק קלפים ואני חייב לו כסף, אני יודע שלפי החוק אין יכולים לתבוע ממני את הכסף, אבל באופן מוסרי אני צריך לשלם את החוב, אם כי אני חפשי, לפי החוק, לבלי לשלם אותו. בזמנים שעברו, כאשר הן-צדק ומוסר וכבוד היו עוד בעלי ערך, היה ההבדל הזה חשוב מאד. אבל, לדעתי, ראוי הדבר שייגרש בפרטיכל, אם מישהו אומר כאן "נכון, חתמתי על משהו בהן-צדק אך המוסר שלי מצווה עלי לא לעמוד בהתחייבותי".

מ. ארנבין: (2) שום מוסר משפטי, לא יחליט בענין זה, מלבד הכנסת. ברור לי שיש כאן בעיה צבדית-מוסרית ולא משפטית, יען כי, אם נבחרתי ברשימת מפא"י והפכתי להיות קומוניסט באמצע המושב - לא יגידו לי ששולחי שלחו אותי להיות קומוניסט.

אני מודיע לכם מראש, שאני מביע כאן את דעתי הפרטית, ואין כאן עמדה מפלגתית בשאלה זו. אם אני עברתי להיות קומוניסט באמצע המושב, אני איני יכול לומר שאני מבטא את דעת בוחרים, אלא אך ורק את דעתי אני. ברור, על-כן, שאני חייב למסור את המנדט שלי לסיעה. אך, הרע אצא הוא בזה, שמבחינה משפטית אין חתימתי על מסמך מסוים מחייבת אותי, אבל באופן מוסרי עלי להחזיר את המנדט שלי כי, לא נבחרתי כ"ארגון" אלא כחבר מפלגת-פועלי-ארץ-ישראל.

ס. ארגוב:

מבחינה משפטית אין הדבר מחייב את הכנסת, ואיננו יכול להוציא אותה, עד אשר לא יהיה לנו חוק מתאים. אך לא כן מבחינה מוסרית.

אשר לבקשה להכיר בשני החברים האלה כבסיעה נפרדת - איננו יכול להסכים לכך. הם יכולים להיות שני צירים נפרדים אך לא סיעה.

פ. מילנר:

יש להבדיל בין שני דברים, בין חברות בכנסת ויצאה מסיעה לבין הזכות להיות סיעה. יש כאן שני צירים - צד מוסרי וצד חוקי. עובדה היא, שבארצנו אין בחירות אישיות והצנור בוחר בספלגה ולא באישים. עובדה היא, שבבחירות נפלו אנשים שהלכו ברשימות של אישים ולא של ספלגות. לכן, מובן שהצנור רוצה בתכנית, בכח צבורי ולא באישים. מבחינה חוקית, אין זה רק ענין של חבר הכנסת. עלי לומר, שמבחינה חוקית, אין זה קובע אם אדם הגיש את כתב התפטרותו. קם חבר, בבוקר אחד, ואומר "יש לי דעה שונה מזו של מפלגתי; אני עוזב אותה". ולכן, לא חשוב תאריך מכתב ההתפטרות - ובסקרה זה, זה היה לאחר הבחירות.

אני מסיקה אימא את המסקנה שהסיקו כבר רבים, שמבחינה צבורית, אם אדם חתם על מסמך, שלפיו הוא נבחר ברשימה של מפלגה והוא פורש ממנה כחיה, הרי הדבר הזה מבחינה צבורית מביא אותו לידי כך שילחם נגד אותה מפלגה. מבחינה חוקית, אין לנו אפשרות, בתנאים של היום, להוציא חבר כנסת, הטוען, ששינה את דעתו. אני סבורה שהכנסת הזאת צריכה לעכר חוק סיעה על כל השאלות מסוג זה, בחירות איזוריות, ועוד, ויפה כל שעה לכך. אני מציעה שכבודו בועדת-משנה שתציע לנו א הצעות בענין זה.

אשר לשאלה אם שני החברים האלה רשאים להיות סיעה או לא - דומני, שבתקנון קבענו ששלושה חברים רשאים להיות סיעה, וידוע מהו ההבדל בין סיעה לבין יחיד. דבר זה נובע לכל המפלגות, ולא רק לחברי הכנסת קוק וז'בוטינסקי. השאלה היא: מה קורה במקרה כזה? אני מציעה שנקבע הלכה בענין זה, ואם הכנסת השניה תרצה, היא תוכל לבטל אותה או לשנותה. עלינו להחליט כמה חברים מהווים סיעה, מה הן זכויותיה של סיעה ומה הן זכויותיהם של הצוררים.

היו"ר. י. הררי:

מבלי להיכנס לבירור שאלת אי-המוסריות שבמכתבי ההתפטרות - וסיעתנו קבעה מראש שאיש לא יחתום על מכתבי התפטרות מפני שהיא סברה שאין זה הוגן כלפי הנוחרים, מכיון שהנוחרים רואים את רשימת המועמדים לפנייהם בשעה שהם בוחרים, ואין הם נותנים זכות לספלגה להעתיק את 20 המועמדים האחרונים שלה לראש הרשימה, - דבר אחד ברור: גם אם נחשוב שהמכתבים שנחתמו הם חוקיים, ובכנסת הם אינם יותר בעלי ערך מאשר האנשים עצמם, הנמצאים כאן ואומרים שאמנם חתמו על המכתבים האלה אבל הם מבטלים את חתימתם - הרי לא כתוב בשום מקום, שאין הם רשאים לבטל את חתימתם. בא חבר-הכנסת בדר עם תקנון הסיעה המורשונה - אך אין תקנון זה מחייב את הכנסת או את חברי ועדת-הכנסת. לכל היותר הוא יכול למבוע את החברים האלה למשפט חברים, בתוך תנועת-החרות. סחר יכול להיות הסכם בחזית-הדתית, שכל מי שאינו מודק בחוקי התורה, אינו יכול להיות חבר-כנסת - ובאופן כזה יביאו גם את זאת לוועדת הכנסת. לדעתי, לא היה כל מקום להגיש את ההסכם המורשונה לוועדת-הכנסת. לדעתי איננו יכולים להוציא חבר-כנסת מן הכנסת בניגוד לרצונו הוא.

לכן, המסקנה הראשונה שלי, היא, שאיננו יכולים אלא לדון על פיטורי חבר על סמך מכתב או על סמך בקשה של סיעה. יכולה להיות כאן גישה של מוסריות וחוסר מוסריות - איננו יודעים מי כאן קובע מה זה מצפון - אבל איננו יכולים להחליט שחבר כנסת מסוים יתפטר מהכנסת על-כרחו.

היו"ר י. הררי:

השאלה השניה היא, אם לאחר שחבר כנסת הוא גם חבר סיעה, האם הוא יכול לפנות לכנסת ולבקש להכיר בו ככסיעה נפרדת - ואין זה קובע אם אלה הם שני חברים או אם זה רק חבר אחד. אם נרצה להשתמש בתקדים של חבר הכנסת פרמינגר, וניקח את "דברי-הכנסת" (עמוד 674), נוכל לראות שם את הודעתי בשם הועדה, שהועדה רשמה לפנייה את הודעת חבר הכנסת פרמינגר על הפילוג, ושהסיעה הקומוניסטית של חבר הכנסת פרמינגר נקראת סיעת הקומוניסטים העבריים, עם כל הזכויות של סיעה בת חבר אחד. אז רשמנו את ההודעה הזאת, וחושבני שועדת הכנסת יכולה לנהוג כך גם עתה, משום שאיש אינו יכול לומר לנו איזה "סוס" הוא המושך ברשימה - אינני יודע אם חבר הכנסת בדר נבחר מפני שבחבר הכנסת קוק היה ברשימה או להיפך; אינני יודע מי המריץ אז את הבוחרים. יתר-על-כן, ייתכן שהצביעו בעד הרשימה הזאת מפני שגם חבר הכנסת בדר וגם חבר הכנסת קוק היו מועמדים בה. אתה יכול להיות סבור שחבר הכנסת קוק צריך להתפטר, והבוחר יכול להיות סבור אחרת, כי הוא נבחר ברשימה כולה.

אתם טוענים ששני חברים הם סיעה. מה יקרה, אם תבוא סיעה בת 4 חברים ותתפלג לשניים, מי יהיה אז המיעוט?

לדעתי אין לפני ועדת הכנסת כל דרך אחרת, מאשר לרשום לפני ששני החברים האלה מהווים סיעה נפרדת עם כל החובות והזכויות של סיעה כזו. ייתכן, שהתוצאה תהיה שהם לא יהיו חברים בוועדה, או שתהיה להם רק זכות של דעה מיעוט. אך אנו לא נוכל לשפוט מי מהם מייצג את הבוחרים.

ע. ז' בוטינסקי:

ברצוני לומר שאני נהנה תמיד לשמוע את חבר-הכנסת בדר באשר הוא מהפיע בתור עורך-דין. הוא עורך-דין יוצא מן הכלל, אלא שהפעם הביא לפנינו מסמך שאינו שייך לכאן ושאינו קיים בכלל. התקנון הזה, שהוא קרא לפניכם קטע מסמו, אינו תקנון תנועת-החרות, מסמך שתנועת-החרות נכנסה לאיגוד העולמי של חרות-הצה"ר. כיום זוהי תנועה בעלת סבבה אחד, וחבר הכנסת בדר הציג את עצמו כעל כנסת הכנסת כיושב-ראש איגוד הצה"ר-החרות. לפני יותר מחצי שנה הודעתי בישיבה של התנועה שהתקנון הזה בטל, מכיון שהסיעה לא מילאה אחרי הסעיפים הראשונים שלו. ומכיון שהיא לא מילאה את התחייבותיה, הכלולות בסעיפים הראשונים של התקנון - הרי הוא בטל. אך זה ענין פנימי של איגוד חרות-הצה"ר ויש להביא אותו למסודות הצה"ר המוסמכים ולא לכאן.

י. כסה:

אני מציע שבענין הקונקרטי לא נחליט על בסיס של עיקרון, אלא על בסיס של סטטוס-קוו, מפני שהכירור הזה הוכיח כאן שיש לחוקק חוק, וחוק זה בודאי שלא יהיה, כפי שהוא בא לידי ביטוי על-ידי חברי ועדת הכנסת. כל זמן שאין חוק, אני מציע ששני חברי הכנסת הלל קוק וערי ז' בוטינסקי יישארו חברי הכנסת, בלי לעורר כל זיכוח עקרוני.

ח. רובין:

אני מציע את ההצעה הבאה:

1. ועדת הכנסת מחליטה לשמוע את חוות-דעתם של מספר "אנשי משפט מובהקים" (אשר ייקבעו על-ידי יושב-ראש ועדת הכנסת לאחר התייעצות עם נשיאות הכנסת) בשאלת תוקפם המשפטי של סכתי ההתפטרות של חברי הכנסת ז' בוטינסקי וקוק.

2. מבלי לקשור את עצמה מראש בחוות-דעתם של אנשי המשפט הנ"ל, מחליטה ועדת הכנסת לדחות את החלטתה על סכתי ההתפטרות של חברי הכנסת קוק וז' בוטינסקי עד לאחר שסיעת אנשי המשפט הנ"ל.

ס. ל. ש. י. מ.:

1. ועדת הכנסת מחליטה לשמוע את חוות-דעתם של מספר אנשי משפט מובהקים (אשר ייקבעו על-ידי יושב-ראש ועדת הכנסת לאחר התייעצות עם נשיאות הכנסת)

ה ח ל ט ה (המשך)

2. מבלי לקשור את עצמה מראש לחוות דעתם של אנשי המשפט הנ"ל, מחליטה ועדת הכנסת לדחות את החלטתה על מכתבי ההתפטרות של חברי הכנסת קוק וז'בוטינסקי עד לאחר שמיעת אנשי המשפט הנ"ל.

אני פציע לשמוע מיד את היועץ המשפטי.

י. כסה:

היו"ר י. הררי: בהחלטה לא נאמר שעלינו לשמוע את דעתו של היועץ המשפטי, אלא שעלי לקבוע, בהתייעצות עם הנשיאות, מי הם אנשי המשפט המובקשים, שאת דעתם יש לשמוע.

מ. ארגוב: החלטה זו נתקבלה, כדי שנשמע את דעת אנשי המשפט בשבוע הבא ונוכל אז להצביע, ולא כאבוד שבועיים או שלשה. (י. בר-יהודה: זה מוסכם). זאת אומרת שבישיבה הבאה נצביע.

פ. אילנית: אני מציעה שועדת המקנון תציע לוועדת הכנסת הצעה בדבר זכויות סיעה, ואני מבקשת שנחליט על כך כאן.

ה. קוק: אני מבקש להתייחס בנייט לשני חברי הכנסת, שאינם חברי הועדה. יושב כאן היועץ המשפטי והוא צריך להביע את דעתו. מבחינת הנייט ומבחינת מעשית אי-אפשר לדחות את הדבר הזה עד לאחר הכנסת הזאת. היה כאן וויכוח ארוך ואפשר כבר לסכם.

4. הצעות לסדר-היום:

י. שפרינצק, יו"ר הכנסת: אני מבקש להעמיד בסדר-היום את ענין פגרת הפסח. אנו מציעים שהפגרא תתחיל ביום ד', ה' בניסן - 11 לאפריל 1951, ותמשך עד ל-14 למאי 1951. ההצעה היא, שבועיים תמשך פגרא שלמה ואילו בשבועיים הנותרים תתכנסנה הועדות ותמשיכנה בעבודה.

תהיה הצעה שהפגרא תהיה רק שבועיים.

י. בר-יהודה:

י. שפרינצק, יו"ר הכנסת: ברצוני להתייעץ אתכם מה לעשות עם המעיף הפליות במנגנון הממשלה.

כן אני מודיע, שבשבוע הבא נצטרך לסיים את הדיון בתקציב ולקיים ישיבות במשך כל יום ד'.

אני מבקש לדון תחילה בסעיף שדן בחסינותם של חברי הכנסת מיקונים וארם.

ת. טובי:

הישיבה ננעלה בשעה 11.00